

Candel, sempre Paco

per Arturo San Agustín

El Periódico de Catalunya, 20/04/2000

Va créixer a la Zona Franca escoltant el crit guerrer: "Cases barates, xinxes i rates". Ara el crit és un altre: "Ea, ea, ea, Zona Franca se cabrea". Francisco Candel, solidari, expert en immigrants i pròxim, els escolta a tots i a totes: el jubilat, la viuda i aquell noi amb una certa disminució que li va dir: "He après a perdre'm".

D'Emiliano Zapata va aprendre que cal llegir els ulls al poder.

Així, amb la corbata i la cartera que mostra la fotografia, s'armaven als anys 50 els escriptors conscienciats quan anaven a les barraques de Riera Comtal, habitades per gitanos hongaresos.

Francisco Candel es considera un escriptor tardà, que abans va voler ser pintor, com el seu cosí comunista. Després va començar a escriure un conte que va acabar sent una novel·la ambientada al sanatori Flor de Mayo: *Brisa del cerro*. Aquell conte que va acabar sent novel·la el va començar a escriure en una agenda per a farmacèutics. Als fulls es ponderaven productes com ara el *Lacteol*, que era, si no recorda malament, un fàrmac idoni per combatre feliçment el restrenyiment. Que Francisco Candel sempre ha estat bo, és a dir, Paco, ho demostra el fet que expliqui que aquella *Brisa del cerro* la va enviar al premi Nadal i que no va obtenir ni un sol vot perquè gairebé tots se'ls va emportar Dolores Medio amb la novel·la *Nosotros los Rivero*. Però, com que Paco sempre ha estat Paco, el primer que va fer al conèixer personalment la guanyadora va ser dir-li que la seva novel·la, la d'ella, era més bona que la d'ell i que el perdonés per haver pensat que, si s'havia emportat el Nadal, era per ser dona i potser mig nòvia de l'editor. A Dolores Medio li va fer gràcia tanta sinceritat i el va perdonar.

Quan Francisco Candel entrevistava gitanos hongaresos, quan volia ser escriptor, els seus millors amics eren Francisco Imbernón, *el Paquirri*, gran lluitador i operari del torn de nit a la fàbrica del tub Bergman; Enrique Martínez, corredor de cabells, és a dir, que obtenia la seva mercaderia en barberies i perruqueries, i Paquito *el Bien Hecho*, triomfador amb les noies perquè s'assemblava molt a John Wayne.

Quan Francisco Candel volia ser escriptor i encara treballava de comptable en un garatge, el seu favorit era Pío Baroja. Llavors pensava que ser escriptor significava una certa seguretat econòmica. Tenia en aquell temps 30 anys. Ara pensa que la vida no l'ha tractat malament perquè té una biblioteca que porta el seu nom; una sala de lectures que porta el seu nom; una escola per a adults a Santa Perpètua de Mogoda que encara no té edifici, però que porta el seu nom, i un certamen literari que també porta el seu nom. A més a més, aquest mes li entregaran el Premi d'Honor Ciutat d'Hospitalet. Paco és tan bo que fins i tot celebra aquest Xirinacs, expert en màrqueting, que ha tornat al patriotisme després d'intentar triomfar en el negoci dels segells.

Paco escriu des de fa anys una novel·la que no acaba mai i que, quan l'acabi, potser es titularà *Piquete de ejecución*. Aquesta setmana firmarà exemplars d'un llibre de relats titulat *El sant de la mare Margarida*. No ha escrit o dit mai això: "Van demanar mà d'obra i els van arribar éssers humans". Però, com que és una frase rodona, no ha desmentit mai que no fos seva.